

การสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาผ่านเกวียน 3 มิติด้วย เทคนิคการเอนโกบน้ำดินสี : วิถีอีสาน

CREATION OF 3D DAN KWIAN SCULPTURES USING THE TECHNIQUE OF ENGOBE : ISAN CULTURE

เด่น รักซ้อน *

DEN RAKSORN

(Received: July 4, 2023; Revised: October 26, 2023; Accepted: June 12, 2025)

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาผ่านเกวียน 3 มิติด้วยเทคนิคการเอนโกบน้ำดินสี ด้วยเรื่องราววิถีอีสาน มีวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ดังนี้ 1) เพื่อสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาด้วยเรื่องราววิถีอีสาน 2) เพื่อสร้างสรรค์ผลงานด้วยกระบวนการทางเครื่องปั้นดินเผาด้วยเนื้อดินผ่านเกวียนและการเอนโกบน้ำดินสี โดยการศึกษาข้อมูลแรงบันดาลใจ การสร้างแนวความคิด ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวประเพณี ศิลปวัฒนธรรม คติความเชื่อ ความศรัทธา การละเล่น อาชีพ วิถีชีวิตทางการเกษตร และกิจกรรมทางภูมิปัญญาในการดำรงชีวิตต่าง ๆ ที่มีรูปแบบเฉพาะตนของชาวอีสาน โดยมีกระบวนการวิเคราะห์คัดเลือก เพื่อใช้ในการสังเคราะห์รูปแบบที่เป็นรูปธรรม นำมาใช้แสดงออกให้เห็นถึงเรื่องราว เนื้อหา รูปแบบผ่านประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาที่ให้สุนทรียศาสตร์ทางความงาม ในรูปแบบกราฟิกเชิงสัญลักษณ์ ผสมผสานอิทธิพลศิลปะ ป๊อปอาร์ต และคิวบิสม์ ที่แสดงออกทางรูปทรงและรูปแบบส่วนตนของผู้วิจัย ด้วยเทคนิคการทับซ้อนหักเหรูปแบบ ทำให้เกิดมิติที่น่าค้นหา มีความรู้สึกสนุกสนาน และน่าตื่นตึ่งตามจินตนาการขององค์ประกอบศิลป์และทัศนธาตุที่นำมาใช้ เพื่อใช้ในการสื่อสารเนื้อหา ผ่านกระบวนการทางเครื่องปั้นดินเผา ด้วยเนื้อดินพื้นบ้านผ่านเกวียน ที่ทดลองและทดสอบคุณสมบัติให้เหมาะสมในการขึ้นรูปแบบแผ่น ลักษณะรูปทรง 3 มิติแบบลอยตัวและตกแต่งด้วย

* สาขาวิชาออกแบบอุตสาหกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และศิลปกรรมสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
Fine Arts Program in industrial design, Faculty of Architecture and Creative Arts, Rajamangala University of Technology Isan

เทคนิคการเอนโกบน้ำดินสีที่ทดลองความเหมาะสมต่อการสร้างสรรค์และเผาเคลือบ
ในอุณหภูมิ 1,200 องศาเซลเซียส

คำสำคัญ : ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ประติมากรรม 3 มิติ เนื้อดินด่านเกวียน การเอนโกบ
วิธีอีสาน

Abstract

Creation of 3D ceramic sculptures to Dan Kwian clay using the technique of Engobe. With stories of the Isan Culture have a purpose to create works as follows: 1) to create pottery sculptures with stories of the Isan Culture. 2) to create works using the pottery process using Dan Kwian clay and Engobe colored clay technique. By studying Inspirational information Conceptualization of stories, traditions, arts and culture, beliefs, games, occupations, agricultural and local wisdom in life that have the unique style of the Isan people, systematically analyzed and selected To be used in the synthesis of appropriate forms to express the story, content, and form through ceramic sculptures that provide aesthetic beauty. in Symbolic Graphic form Combining influences from Pop Art and Cubism that express the researcher's identity Shape and Form of the researcher with the technique of overlapping refraction styles. Creating a dimension that is worth searching for It is fun and exciting according to the imagination of the artistic and visual elements. for use in communicating content By creating the ceramic process The researcher used local Dan Kwian clay. Through a process of experimentation and testing of properties to be suitable for Slab Forming. in the form of a Round Relief Sculpture and decorated by Engobe colored clay technique to test suitability for creativity and firing the glaze at a temperature of 1,200 degrees Celsius.

Keywords: Ceramic sculptures, 3D Sculpture, Dan Kwian clay, Engobe Technique, Isan Culture

บทนำ

ภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย เป็นภูมิภาคหนึ่งที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน มีวิถีทางวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจน เช่น ภาษา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี คติความเชื่อ ความศรัทธา ภูมิปัญญา กิจกรรม และวิถีชีวิตที่เป็นของตนเอง ซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังแบ่งออกได้เป็น อีสานเหนือและอีสานใต้ ที่มีวัฒนธรรมที่เป็นรายละเอียดแตกต่างกันออกไปตามแหล่งพื้นที่ชุมชน แต่ทั้งหมดล้วนยังมีความเป็นรากฐานมรดกทางวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน ชาวอีสานจึงมีความเป็นญาติสนิทเป็นเพื่อน พี่น้อง ที่มีความรัก ความสามัคคี ความเอื้ออาทร และความกลมเกลียวกันต่อกัน ซึ่งเป็นภาพความสวยงามและชัดเจนมาก เมื่อถึงเทศกาลงานประเพณีหรือกิจกรรมที่ทำร่วมกัน ชาวอีสานก็จะร่วมมือและช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี โดยเฉพาะประเพณี คติความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ และความศรัทธาในพุทธศาสนา ที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว ชาวอีสานมีความเลื่อมใสศรัทธาและถือปฏิบัติอย่างเหนียวแน่น ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะที่เป็นความประทับใจของผู้วิจัย ในการถ่ายทอดแนวความคิดและแสดงออกเรื่องราวของวิถีอีสาน เพื่อบอกเล่าถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่สำคัญให้เห็นเป็นรูปธรรม ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ในรูปแบบผลงานประติมากรรม 3 มิติ ให้เกิดความงามทางสุนทรียศาสตร์

โดยการสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาผ่านกระบวนการเอนโกบน้าดินสืด้วยเรื่องราววิถีอีสาน ผู้วิจัยใช้วิธีคิดเพื่อการถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องราวอย่างเป็นระบบด้วยหลักการสร้างสรรค์แบบไข่ดาว ประกอบด้วย 1) แรงบันดาลใจ (Inspiration) 2) แนวความคิด (Concept) และ 3) การแสดงออก (Expression) โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ดังภาพที่ 1)

1) แรงบันดาลใจ (Inspiration)

ผู้วิจัยใช้แรงบันดาลใจจากวิถีอีสาน ซึ่งให้ความหมายถึงสิ่งที่กว้างที่สุดของเรื่องราวความเป็นอีสาน เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ กิจกรรมความเป็นอยู่ต่าง ๆ ในการดำรงชีพ วัฒนธรรมการกิน การละเล่น ภูมิปัญญา คติความเชื่อทางสังคมทั้งในรูปธรรมและนามธรรม ที่เป็นบริบทเฉพาะตนของความเป็นอีสาน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลหลักในการค้นคว้าจากหนังสือ บทความ ตำรา เอกสารทางวิชาการ คำบอกเล่าและประสบการณ์ส่วนตัวของผู้วิจัย เพื่อใช้เป็นหลักสำคัญในการสร้างแนวความคิดและการแสดงออกในการสร้างสรรค์

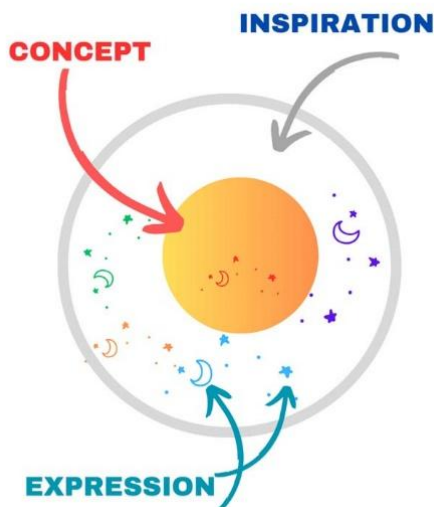
2) แนวความคิด (Concept)

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวความคิด จากรูปแบบของเนื้อหาเรื่องราวสำคัญที่อยู่ภายใต้แรงบันดาลใจ เพื่อใช้ในการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งอาจมีหลายประเด็นในการกำหนดและคัดเลือกในการสร้างสรรค์ เช่น แรงบันดาลใจประเพณีวัฒนธรรม ความเชื่อ ผู้วิจัยเลือกสร้างสรรค์และถ่ายทอดเรื่องราวประเพณีแห่นางแมว (Party Season) เพื่อขอฝน ซึ่งเป็นประเพณีความเชื่อที่สืบทอด ถิ่นปฏิบัติตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในสังคมชนบทของชาวอีสาน ที่เป็นวิถีอีสานอันเป็นกุศโลบาย ให้เห็นถึงความรักความสามัคคี ความกลมเกลียว ที่สวยงามทางภูมิปัญญาและความคิด รวมถึงแรงบันดาลใจจากศาสนา และความเชื่อในสิ่งมงคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน เช่น เรื่องราวของพญานาคกับพุทธศาสนา ที่เป็นแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน “ดาวดิงส์” ซึ่งเป็นตำนานความเชื่อ นำมาถ่ายทอดเรื่องราวของผู้วิจัย ตลอดจนแรงบันดาลใจที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การทำนา เพาะปลูก วิถีชีวิตในท้องทุ่งนา และกาลละเล่นต่าง ๆ ที่เป็นแนวความคิดในการถ่ายทอดเรื่องราว โดยมีเนื้อหาและรายละเอียดของข้อมูลต่าง ๆ ปะปนอยู่ภายในรูปแบบของผลงานสร้างสรรค์ โดยจากที่กล่าวมาผลงานสร้างสรรค์ของผู้วิจัย เลือกใช้แนวความคิดในการสื่อสาร บันทึกเรื่องราวของความเป็นอีสานในประเทศไทย ที่มีวิถีชีวิตและภูมิปัญญาที่สามารถพบเห็นได้เป็นรูปแบบที่ส่งต่อ และถ่ายทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

3) การแสดงออก (Expression)

ในการแสดงออกในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้วิจัย ได้รวบรวมข้อมูลจากรายละเอียดของความเป็นวิถีอีสานต่าง ๆ ที่ต้องการถ่ายทอด เริ่มต้นจากแรงบันดาลใจ แนวความคิด โดยใช้วิธีการเลือกจุดเด่นที่มีความสำคัญต่าง ๆ ที่บอกเล่าได้ชัดเจน เป็นเอกลักษณ์ที่รับรู้ได้ด้วยสามัญสำนึกและจากข้อมูลอ้างอิงที่ถูกต้อง โดยแสดงออกและสะท้อนรูปแบบผลงานสร้างสรรค์ ในลักษณะการเล่าเรื่อง แสดงเนื้อหา ด้วยรูปแบบกราฟิกเชิงสัญลักษณ์ และอิทธิพลการสร้างสรรค์แบบอย่างศิลปะป๊อปอาร์ตและคิวบิสม์ ลักษณะประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ด้วยเทคนิคการขึ้นรูปแบบแผ่นที่ประกอบทับซ้อนกันเป็นรูปทรง 3 มิติแบบลอยตัว ตามหลักองค์ประกอบศิลป์และทัศนธาตุ ซึ่งประกอบด้วยเส้น รูปร่าง รูปทรง จังหวะ น้ำหนัก ความสมดุล สี และพื้นผิว ในการแสดงออกส่วนตนของผู้วิจัย รวมถึงการแสดงออกผ่านเนื้อดินพื้นบ้านด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ความรู้สึกของวัสดุพื้นถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ ตกแต่งผลงานด้วยเทคนิคการเอนโกบน้ำดินสี และเคลือบ ทำให้เกิดสีสันที่สวยงามตามลักษณะของเรื่องราวในการสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยได้

สร้างสรรค์รูปแบบการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา ตามทัศนคติอันดีเพื่อให้เกิดความสุข สนุกสนานและความตื่นเต้นในรูปแบบการแสดงออก ที่บอกเล่าถึงความงามในวิถีชีวิตอีสาน

ภาพที่ 1 วิธีการจำแนกความคิดแบบ “ไขดาว” ที่ประกอบด้วย 1) แรงบันดาลใจ (Inspiration) 2) แนวความคิด (Concept) และ 3) การแสดงออก (Expression) สำหรับคิดวิเคราะห์ในการถ่ายทอดเนื้อหา เรื่องราวของผู้วิจัย
ที่มา : ผู้วิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา 3 มิติ ด้วยเรื่องราววิถีอีสาน
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานด้วยกระบวนการทางเทคนิคเครื่องปั้นดินเผาด้วยเนื้อดิน
ด้านเกี่ยวเนื่องและการเอนโกบน้ำดินสี

กระบวนการสร้างสรรค์

กระบวนการสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาด้านเกี่ยวเนื่อง 3 มิติ ด้วยเทคนิคการเอนโกบน้ำดินสีด้วยเรื่องราววิถีอีสาน ผู้วิจัยมีแรงบันดาลใจจากความเป็นวิถีอีสาน ที่มีบริบทเรื่องราวต่าง ๆ ด้านขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี คติความเชื่อ กิจกรรม การละเล่น และชีวิตความเป็นอยู่ที่มีความหลากหลายเฉพาะตน โดยผู้วิจัยได้ถ่ายทอด เล่าเรื่องราวด้วยมุมมองทางความคิดที่ประกอบด้วยข้อมูล ข้อเท็จจริงที่คัดเลือกว่าสำคัญต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งในเนื้อหาที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม แสดงออกในรูปแบบกราฟิกเชิงสัญลักษณ์ และอิทธิพลการสร้างสรรค์แบบอย่างศิลปะป๊อปอาร์ตและคิวบิสม์ ลักษณะประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาในรูปแบบส่วนตน โดยแบ่งกระบวนการศึกษาและสร้างสรรค์เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. กระบวนการศึกษาข้อมูล

- ความรู้จากภายใน ที่เกิดจากการสัมผัสความรู้และประสบการณ์ของผู้วิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับชาวอีสาน ที่ได้คลุกคลีมาโดยตลอดแต่วัยเด็ก ซึ่งเป็นความรู้ความเข้าใจและความประทับใจที่เกิดขึ้น ด้วยชาวอีสานที่มีความเรียบง่าย สนุกสนานเป็นกันเอง มีความกลมเกลียวและรักสามัคคีในพวกพ้องกันเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่จดจำได้ในความรู้สึกของผู้วิจัย อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการสร้างสรรค์

- ความรู้จากภายนอก เป็นการรับรู้จากการศึกษาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงแสดงให้เห็นถึงหลักฐานอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เปิดเผยให้เข้าใจโดยทั่วกัน เช่น หนังสือ ตำรา บทความ บทวิเคราะห์ ผลงานวิชาการ ข่าว และสื่อออนไลน์ ในการสร้างแนวความคิดและแสดงออกได้อย่างชัดเจน ซึ่งการนำมาใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อแสดงออกจะต้องมีการคัดสรร การเลือกนำมาใช้ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวความคิดและการแสดงออก

โดยข้อมูลความรู้จากภายในและภายนอกของผู้วิจัย ที่นำมาใช้เกิดจากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการอ่าน ดู ฟัง จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับความเป็นอีสาน ประวัติความเป็นมาในเชิงลึก วัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งกิจกรรม อาชีพ การทำนา การเพาะปลูก ความเชื่อความศรัทธาและสัญลักษณ์ธาตุ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งจะมีความแตกต่างกันออกไปตามเนื้อหาที่ต้องการแสดงออกอย่างหลากหลาย

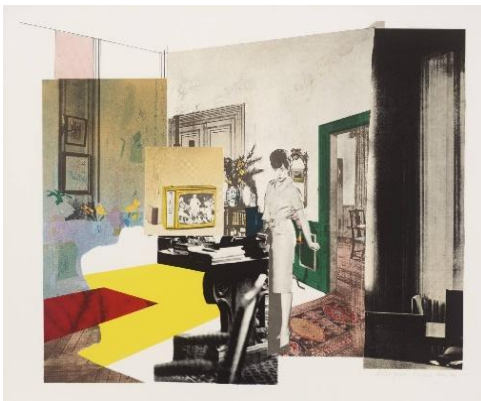

ภาพที่ 2 แรงบันดาลใจและแนวความคิดของความเป็นวิถีอีสาน
ที่มา : ผู้วิจัย

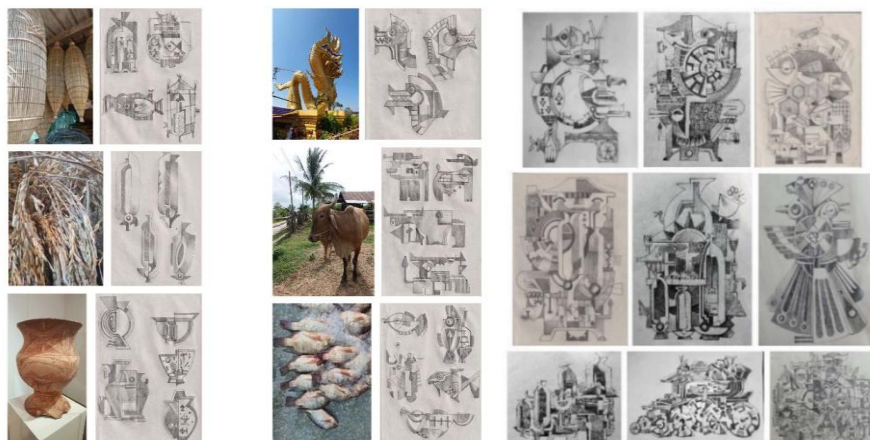
2. กระบวนการแสดงออก

- ในกระบวนการแสดงออกของผู้วิจัยได้คัดเลือกแนวความคิดที่เป็นรูปธรรมและมีความสำคัญต่อการนำเสนอ เพื่อให้เห็นรูปแบบของการสร้างสรรค์ที่เกิดความเข้าใจง่าย

จากความประทับใจด้วยเนื้อหาเรื่องราว เช่น การแสดงออกของรูปร่าง รูปทรงของประเพณี วัฒนธรรม ที่ต้องการสื่อถึงประเพณีทางความเชื่อที่เป็นราวที่แฝงด้วยกุศโลบาย ความรัก ความสามัคคีและความสนุกสนานที่อยู่ในผลงานของผู้วิจัย ด้วยการจัดองค์ประกอบศิลป์ และทัศนธาตุที่แสดงออก เช่น รูปร่าง รูปทรง จังหวะ ความสมดุล การทับซ้อน พื้นผิว สีวัสดุดินเผา ผสมผสานรูปแบบกราฟิกเชิงสัญลักษณ์ และอิทธิพลการสร้างสรรคแบบอย่าง ศิลปะป๊อปอาร์ตและคิวบิสม์ เพื่อเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจและรู้สึกสนุกสนาน ตื่นเต้น และความรู้สึกเคลื่อนไหว ซึ่งเกิดจากรูปแบบมิติการทับซ้อน หักเหของรูปร่าง รูปทรง ที่สร้างอารมณ์และสุนทรียะทางความงามที่แปลกตา ไปกับเนื้อหาเรื่องราวของ ผลงาน ด้วยเนื้อดินพื้นบ้านด่านเกวียน สีน้ำตาลแดง ที่บอกเล่าถึงความเป็นวิถีอีสาน สร้างสรรคด้วยการขึ้นรูปแบบแผ่น (Slab Forming) ด้วยการต่อประกอบรูปร่าง รูปทรง และระนาบ ในลักษณะรูปทรง 3 มิติ ตามเนื้อหาเรื่องราวที่ได้ออกแบบสร้างสรรค ด้วยรูปแบบส่วนตน ผสมผสานด้วยเทคนิคการเอนโกบด้วยน้ำดินสีและเคลือบ ทำให้เกิดความสวยงามเหมาะสมตามเนื้อหาที่สร้างสรรคของผู้วิจัย

ภาพที่ 3 ตัวอย่างอิทธิพลทางศิลปะป๊อปอาร์ตและรูปแบบกราฟิก ที่มีผลต่อการสร้างสรรค
ที่มา : ซ้าย) Nadia Fauzia (2020) และ ขวา) DENISE MARRAY (2018)

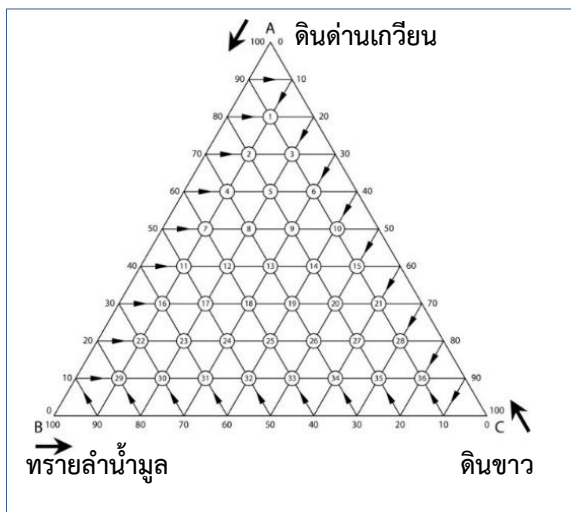
ภาพที่ 4 การตัดทอนรูปแบบและรูปทรงจากแนวคิดและการสร้างสรรค์ แบบอย่างเฉพาะตนของผู้วิจัย
ที่มา : ผู้วิจัย

3. กระบวนการทดลองวัตถุดิบในการสร้างสรรค์

- การทดลองเนื้อดินปั้นด้านเหนียว ผู้วิจัยใช้เนื้อดินด้านเหนียว ซึ่งเป็นแหล่งดินเหนียวในตำบลด้านเหนียว อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่มีความสำคัญในการผลิตเครื่องปั้นดินเผาด้านเหนียวมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยดินปั้นด้านเหนียวมีส่วนผสมหลัก 2 ชนิด คือ ดินท้องถิ่นและทรายลำน้ํามูล ผสมกันตามอัตราส่วนที่เหมาะสม มีคุณสมบัติ มีเนื้อดินละเอียดพอใช้ มีความเหนียวมาก ขึ้นรูปได้บาง ทรงตัวดีมาก มีการหดตัวมาก ขึ้นรูปได้หลายวิธี สามารถเผาไฟต่ำอุณหภูมิ 750-800 องศาเซลเซียส เรียกว่า “เผาแดง” และเผาไฟสูงอุณหภูมิ 1,250 องศาเซลเซียส เรียกว่า “เผาดำ” ในอุณหภูมิสูง เนื้อดินด้านเหนียวจะมีผิวสีน้ำตาลแดงเข้ม มีเคลือบไขมันสีน้ำตาลไหม้ ฉาบอยู่บนพื้นผิว เกิดจากการหลอมละลายของแร่เหล็กออกไซด์ในเนื้อดิน ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างจากแหล่งดินอื่น

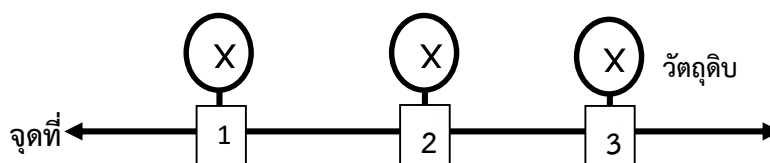
ทั้งนี้จากการศึกษาเกี่ยววัตถุดิบและลักษณะเนื้อดินด้านเหนียวในปัจจุบัน มีปัญหาเกี่ยวกับแหล่งดินต่าง ๆ ที่นำมาใช้ มีคุณสมบัติความเหนียวของเนื้อดินลดลง เนื่องจากมีปริมาณทรายปะปนจำนวนมากขึ้น เมื่อเผามีแตกร้าวและการร้าวตัวของผิวมาก มีสิ่งปนเปื้อนในเนื้อดินมาก เช่น หิน กรวด เปลือกหอย รากไม้ เป็นต้น โดยในกระบวนการทดลองของผู้วิจัย ใช้วัตถุดิบหลักจำนวน 3 ชนิด คือ ดินด้านเหนียว ทรายลำน้ํามูล และดินขาว ผ่านกระบวนการคัดแยกวัตถุดิบแบบแห้ง และกรองผ่านตะแกรงร่อน ขนาด 18 mesh ซึ่งเป็นการร่อนแบบเม็ดหยาบ โดยส่วนผสมของวัตถุดิบ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีสามเหลี่ยมด้านเท่า

(Triaxial Blend) เพื่อหาปริมาณส่วนผสมที่ได้เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ มีความเหนียวที่ดี มีการหดตัวของเนื้อดินน้อย ทรงตัวได้ดี แข็งแกร่งและมีสีเนื้อดินที่สามารถตกแต่งให้เกิดสีได้ดี ซึ่งเป็นการทดลองทดสอบในกระบวนการด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้เนื้อดินปั้นด้านเกวียนนำมาใช้ในการขึ้นรูปแบบแผ่นอย่างเหมาะสม

ภาพที่ 5 ทฤษฎีตารางสามเหลี่ยมด้านเท่า (Triaxial Blend) ในการทดลองส่วนผสมวัตถุดิบ 3 ชนิด
ที่มา : ผู้วิจัย

- การทดลองการนำดินสีเอนโกบและเคลือบในการสร้างสรรค์ เป็นเทคนิคการตกแต่งที่เหมาะสมกับลักษณะเนื้อดินพื้นบ้านที่มีสีเข้ม โดยสีของน้ำดินเอนโกบจะสามารถปิดทับผิวบางส่วนที่ต้องการได้ดี โดยมีส่วนผสมหลักได้แก่ ดินด้านเกวียน 20% ดินขาว 60% และบอแรกซ์ 20% อ้างถึง (วัชรินทร์ แซ่เตีย, 2555) และสามารถใส่ออกไซด์ต่าง ๆ หรือสีสำเร็จรูปทางเซรามิก (Stain) ตามที่ต้องการ ทั้งนี้สีสำเร็จรูปที่ใช้จะต้องสามารถทนอุณหภูมิสูงได้ ซึ่งแต่ละสีมีอุณหภูมิความทนไฟและปริมาณการใช้จะไม่เท่ากัน ผู้วิจัยจึงทดลองสีสำหรับเอนโกบบนเนื้อดินด้านเกวียน ด้วยทฤษฎีเส้นตรง (Line Blend) โดยกำหนดค่าอัตราส่วนผสมของวัตถุดิบ ด้วยความถี่ที่แตกต่างตามลำดับ เพื่อให้ได้ค่าสีที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้ ด้วยวิธีระบายด้วยแปรงบนแผ่นทดลอง (Slab Test) และทดลองเคลือบใสในอุณหภูมิ 1,200 องศาเซลเซียส สำหรับใช้เป็นตัวทดสอบในการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพที่ 6 ทฤษฎีเส้นตรง (Line Blend) กำหนดปริมาณการใส่สีในน้ำดินเอนโกบตามลำดับ
ที่มา : ผู้วิจัย

ผลการสร้างสรรค์

1. การสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาผ่านเกวียน 3 มิติด้วยเทคนิคการเอนโกบน้ำดินสีด้วยเรื่องราววิถีอีสาน ผู้วิจัยได้สร้างผลงานโดยอาศัยแนวความคิดที่หลากหลายและแตกต่างกันออกไปในการนำเสนอ ตามโอกาสและช่วงเวลาในแสดงออก ซึ่งได้รวบรวมผลงานตัวอย่าง เพื่ออธิบายหลักการแนวคิดและการวิเคราะห์ลักษณะรูปแบบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในผลการสร้างสรรค์โดยสังเขป

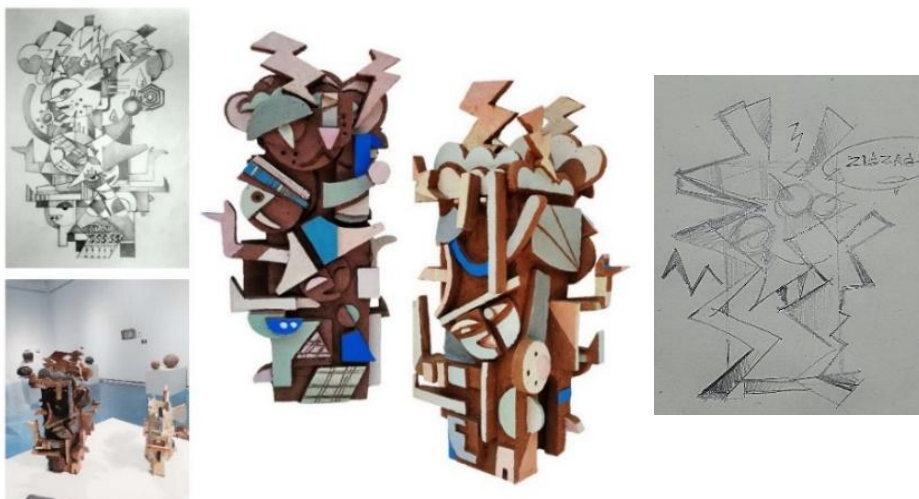
ภาพที่ 7 ผลงานสร้างสรรค์ “ดาวดิ่งส์”

แสดงผลงาน 17th Poh Chang International Art Festival and Workshop in Thailand 2023.

ที่มา : ผู้วิจัย

1.1) ผลงานสร้างสรรค์ “ดาวดิ่งส์” โดยมีแรงบันดาลใจจากความเชื่อทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับพญานาค ตามความเชื่อของชาวพุทธและอีสาน โดยเชื่อกันว่าแม่น้ำโขงเกิดจากการไหลตัวของพญานาค 2 ตน จึงเกิดเป็นแม่น้ำโขงและแม่น้ำน่าน และตำนานในวันออกพรรษาหรือเป็นวันที่พระพุทธเจ้าเสด็จจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ พญานาคแม่น้ำโขงต่างขึ้นชมยินดี จึงทำบั้งไฟถวายการเสด็จกลับของพระพุทธเจ้าจนกลายเป็นประเพณีทุกปี (มิวเซียมสยาม และสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ, 2565) รวมถึงตำนานเรื่องเล่าเกี่ยวกับพญานาคที่เป็นความเชื่อที่ฝังแน่นของชาวอีสาน โดยผู้วิจัยได้

แสดงออกรูปทรงที่มีส่วนประกอบทางองค์ประกอบศิลป์เกี่ยวกับ 3 ภพภูมิ บาตาล มนุษย์โลกและสวรรค์ เรียงเป็นชั้นขึ้นบน โดยมีพญานาคเป็นจุดสนใจและรูปทรงปราสาท ที่เป็นตัวแทนของสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ประกอบขึ้นเป็นรูปทรง 3 มิติลอยตัว แทนค่าด้วย สัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการถ่ายทอดรายละเอียดของผลงาน

ภาพที่ 8 ผลงานสร้างสรรค์ “Party Season”

Exhibition “The 12th Namwon International Ceramic Art Invited Exhibition 2023”,
Chunhyang Culture and Art Center, Korea.

ที่มา : ผู้วิจัย

1.2) ผลงานสร้างสรรค์ “Party Season” ได้แรงบันดาลใจจากวัฒนธรรม ประเพณี “แห่นางแมว” เป็นความเชื่อของชาวอีสานที่ถือปฏิบัติกันมาจนถึงปัจจุบัน เมื่อคราวถึงหน้าแล้ง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลก็จะมีการแห่นางแมว ร้องรำทำเพลง และ โห่ร้องเพื่อเป็นการขอฝน โดยเชื่อกันว่าจะทำให้ฝนตก โดยในมุมมองของนักวิจัยเป็น กิจกรรมที่สร้างความสามัคคี ความกลมเกลียวและเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดมา ควรแก่การ อนุรักษ์เป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่นับวันเริ่มเลือนหาย โดยแสดงออกผ่านทัศนธาตุ เส้นหยัก หรือซิกแซกในรูปทรงและที่แสดงสัญลักษณ์ให้เกิดความสนุกสนาน เร่งเร้าวุ่นวายและ ตื่นเต้น เพื่อเล่าเรื่องกิจกรรม บรรยายภาพของประเพณีที่เกิดขึ้นของชุมชนภาคอีสาน

ภาพที่ 9 ผลงานสร้างสรรค์ “Isan no.2” Exhibition “Silpakorn Clay Work 2022 Thailand”
ที่มา : ผู้วิจัย

1.3) ผลงานสร้างสรรค์ “Isan no.2” เป็นแนวคิดจากการรูปแบบการดำรงชีวิตในท้องถิ่นอีสานตั้งแต่ในอดีตที่ประสบความทรงจำจากประสบการณ์และภาพเรื่องราวที่พบเห็น เกี่ยวข้องกับวิถีอาชีพเพาะปลูกของชาวอีสาน แสดงออกในการจัดองค์ประกอบทางรูปทรงคล้ายหุ่นฟางหรือหุ่นไล่กา อันเป็นสัญลักษณ์ของทุ่งนา และผสมผสานรูปทรง “ว่าวคู่ยคู่ย” มรดกทางภูมิปัญญาของท้องถิ่นอีสาน และกิจกรรมความสนุกสนานในช่วงฤดูลมในทีโล่ง ที่ให้ความรู้สึกที่ดูเคลื่อนไหว น่าตื่นเต้น สนุกสนาน และส่วนประกอบเล่าเรื่องต่าง ๆ ในรูปทรงให้เกิดความน่าสนใจในการแสดงออกตามจินตนาการของผู้วิจัย

ภาพที่ 10 ผลงานสร้างสรรค์ “เชคอิน..อีสาน หมายเลข 1”
Exhibition “Thailand Biennale, Korat 2021” Nakhonratchasima, Thailand.
ที่มา : ผู้วิจัย

1.4) ผลงานสร้างสรรค์ “เซคอน อีสาน หมายเลข 1” ได้แรงบันดาลใจจากของดีในภาคอีสาน โดยนำแนวคิดของเรื่องราวและตัวแทนสำคัญของจังหวัดแถบอีสานใต้ โดยการสร้างรูปทรงที่ดูแข็งแรงคล้ายลักษณะการวางหินในการสร้างปราสาทหินและใช้การเลียนการจัดองค์ประกอบลดทอนเส้นแบบอย่างศิลปะเขมร การตัดทอนรูปร่างรูปทรงและการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ในการเล่าเรื่องของดีต่าง ๆ ให้เกิดความน่าสนใจ ตื่นเต้นกับการได้มาท่องเที่ยวในแถบภาคอีสานใต้

2. ผลการทดลองเนื้อดินปั้นด้านเกวียน โดยใช้ส่วนผสมของวัตถุดิบ 3 ชนิด ได้ทดลองเผาใน อุณหภูมิ 800-1,250°C และได้ผลการทดลองเนื้อดินที่เหมาะสมต่อการนำไปขึ้นรูป ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการทดลองเนื้อดินปั้นด้านเกวียนที่เหมาะสมต่อการขึ้นรูปผลงาน

ส่วนผสมเนื้อดิน(%)	การหดตัวของเนื้อดินในอุณหภูมิ (°C)					ลักษณะเนื้อดินในการทดลอง
	เมื่อแห้ง	800	1050	1200	1250	
1. ดินด้านเกวียน 60%	6	6	11	13	14	- เนื้อดินปั้นมีความเหนียวนุ่ม เนียน ดีมาก ทรงตัวได้ดีมาก - เมื่อเผาในอุณหภูมิสูง มีการหดตัวตามลำดับ ไม่มีการโก่งอ สีนํ้าตาลแดง ไม่ดำมากนัก
2. หินทรายน้ำมูล 30%						
3. ดินขาว 10%						

ที่มา : เคน รักซ้อน และกานต์ สุรนันทน์. (2558)

ภาพที่ 11 ผลการทดลองเนื้อดินปั้นด้านเกวียนผสมดินขาวระนอง ในอุณหภูมิ 800°C – 1,250°C

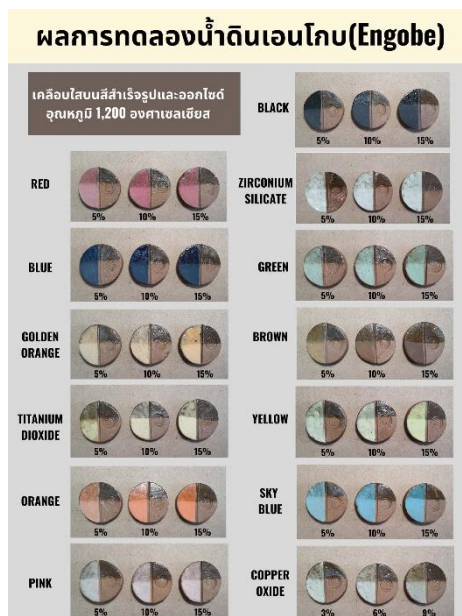
ที่มา : ผู้วิจัย

3. ผลการทดลองนำดินสีเพื่อเอนโกบ ผลงานสร้างสรรค์ ผู้วิจัยอ้างถึง วัชรินทร์ แซ่เตีย (2555) จากผลวิจัยส่วนผสมน้ำดินเอนโกบโดยมีส่วนผสมของวัตถุดิบ 3 ชนิด ดังนี้ 1) ดินด่านเกวียน 20% + ดินขาว 60% + บอแรกซ์ 20% โดยเมื่อทดสอบซ้ำ ผลการทดลองที่ได้มีความเรียบเนียนขณะทาน้ำดินในขณะดินเปียกในระดับดี มีการเกาะตัว เมื่อแห้งก่อนเข้าเตาเผาในระดับดี มีความเรียบเนียนเมื่อแห้งก่อนเข้าเตาเผาในระดับพอใช้ใน อุณหภูมิ 800°C การเกาะตัวในระดับพอใช้ มีสีขาวครีมผิวด้าน ในอุณหภูมิ 1,200°C การเกาะตัวในระดับดีมาก มีสีครีมผิวด้าน ผู้วิจัยจึงนำมาผสมสารให้สีสำเร็จรูปและออกไซด์ โดยได้ผลที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้เมื่อเผาในอุณหภูมิ 1,200°C ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดลองนำดินสีสำหรับเอนโกบบนเนื้อดินด่านเกวียน ในอุณหภูมิ 1,200 องศาเซลเซียส

สารให้ (Stain/Oxide)	จุดที่ ปริมาณ (%)			สารให้สี (Stain/Oxide)	จุดที่ ปริมาณ (%)		
	1	2	3		1	2	3
สีแดงอักษะ GM2946 (Red)	5%	10%	15%	สีดำ 8001 (Black)	5%	10%	15%
สีน้ำเงิน (Blue)	5%	10%	15%	เซอร์โคเนียม ซิลิเกต (Zirconium silicate)	5%	10%	15%
สีส้มทอง (Golden Orange)	5%	10%	15%	สีเขียวทรอปิคัล (Green)	5%	10%	15%
ไทเทเนียมไดออกไซด์ (Titanium dioxide)	5%	10%	15%	สีน้ำตาล (Brown)	5%	10%	15%
สีส้ม GM2953 (Orange)	5%	10%	15%	สีเหลืองแมนดารีนา 6401 (Yellow)	5%	10%	15%
สีชมพู 6041 (Pink)	5%	10%	15%	สีฟ้า No.KC523 (Sky blue)	5%	10%	15%
				คอปเปอร์ ออกไซด์ (Copper oxide)	3%	6%	9%

โดยผลการทดลองได้สี ในค่าระดับต่าง ๆ ในการเลือกใช้ ให้เหมาะสมต่อแนวคิด ในการสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับค่าสีพื้นฐานที่พบในผลงานศิลปะต่าง ๆ ทั้งงานจิตรกรรม ประติมากรรม และงานหัตถกรรมที่เป็นภูมิปัญญาของภาคอีสาน ที่หลากหลายรูปแบบ ที่เป็นเอกลักษณ์ ที่ผู้วิจัยสามารถเลือกใช้และใช้ระบาย ตกแต่งในองค์ประกอบส่วนต่าง ๆ ของผลงาน ด้วยสีสันทนร้อน ฉูดฉาดเพื่อสร้างความรู้สึกรื่นเริง สนุกสนาน ร่าเริง มีความสุขและสีสันทนเย็นที่สร้างความอบอุ่นตามเนื้อหา เรื่องราวที่แสดงออก

ภาพที่ 12 ผลการทดลองเอนโกบน้ำดินสีและเคลือบสีบนเนื้อดินด้านเกวียน ในอุณหภูมิ 1,200°C
ที่มา : ผู้วิจัย

สรุป

การสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาผ่านเกวียน 3 มิติด้วยเทคนิคการเอนโกบน้ำดินสีด้วยเรื่องราววิถีอีสาน มีกระบวนการที่สามารถจำแนกออกให้เห็นถึงองค์ความรู้ที่เกิดจากสร้างสรรค์ได้ดังนี้

- การสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาผ่านเกวียน 3 มิติของผู้วิจัย โดยใช้แรงบันดาลใจ แนวความคิด และการแสดงออก เพื่อแยกหลักการวิคิดให้เป็นลำดับและความสอดคล้องของเนื้อหาที่ร่วมกัน แสดงออกผ่านรูปแบบกราฟิกเชิงสัญลักษณ์และอิทธิพลทางศิลปะป๊อปอาร์ตและคิวบิสม์ ช่วยในการสร้างสรรค์เนื้อหา เรื่องราวและสร้างรูปร่าง รูปทรง ด้วยเทคนิควิธีการขึ้นรูปแบบแผ่น ด้วยการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้รูปแบบผลงานมีรายละเอียดสำหรับการเล่าเรื่องราวที่แสดงออกมา ประกอบกับการใช้หลักองค์ประกอบศิลป์และทัศนธาตุ เช่น รูปร่าง รูปทรง จังหวะ ความสมดุล การทับซ้อน พื้นผิว และสีวรรณะดินเผาในผลงานการสร้างสรรค์ ทั้งนี้การตีความด้านความเชื่อในผลงาน “ดาวดั่งส์” แสดงถึงแนวความคิดเกี่ยวกับพญานาคแม่น้ำโขง และเรื่องราวทางพุทธศาสนา 3 ภาพภูมิ ที่จัดองค์ประกอบ การแสดงออกทางรูปทรงถึงการเรียงต่อกลายชิ้นบนโดที่ทอดยาวขึ้นสู่รูปทรงของปราสาททรงสูงบนสวรรค์ ประกอบกับรูปทรงของพญานาคที่คดทอนผสมผสาน เพื่อให้เห็นถึงความเชื่อ ความศรัทธาและความเคารพของเรื่องราวของชาวอีสาน

ที่เชื่อมต่อกัน และผลงาน “Party Season” หรือ “ประเพณีแห่นางแมว” ที่แสดงออกถึงรูปร่าง รูปทรง จังหวะที่ให้ความรู้สึกที่สนุกสนาน รื่นเริง ที่แสดงออกในรูปทรง 3 มิติ โดยมีองค์ประกอบ รูปทรงขบวนแห่ที่เดินต่อเนื่องกัน ที่มีเรื่องราวและกิจกรรมในขบวนแห่ที่สนุกสนาน ซึ่งเป็นแนวความคิดที่แฝงด้วยความเชื่อในประเพณีของชาวอีสานในชนบทตลอดจนรูปแบบผลงาน “Isan no.2” ที่มีแรงบันดาลใจจากวิถีชีวิตเกษตรกรรม การทำมาหากินในท้องถื่น การละเล่น และภูมิปัญญาพื้นถิ่นอีสาน โดยสร้างสรรค์ด้วยรูปทรงของหุ่นฟางและวาว์ดักขลุ่ย ที่ประกอบกับเนื้อหาที่แสดงออกเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ทางการเกษตร การประมงน้ำจืด ที่สอดแทรกผสมผสานในรูปทรงที่เป็นองค์ประกอบผลงานสร้างสรรค์ ให้เห็นถึงผลงานประติมากรรมของภาพชีวิตโดยรวมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสาน และผลงาน “เชคอิน อีสาน หมายเลข 1” ที่เป็นเนื้อหาเรื่องราวของการนำจุดเด่น ของความเป็นอีสาน มาใช้ในการจัดองค์ประกอบแบบส่วนตัว โดยมีแนวความคิดจากการท่องเที่ยวในแถบภาคอีสาน ซึ่งต้องการถ่ายทอด รูปแบบเนื้อหาของจุดเด่นอันสำคัญต่าง ๆ ของความเป็นอีสาน ที่แปลความเป็นรูปธรรมและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่แสดงอัตลักษณ์ เพื่อสื่อสารให้เห็นอย่างตรงไปตรงมา ด้วยการจัดองค์ประกอบแบบอย่างการวางก้อนหินแบบปราสาทหินเขมร ที่ให้ความรู้สึกที่มีความแข็งแกร่งมั่นคงในการแสดงออก

- การใช้เนื้อปั้นดินด่านเกวียนในการสร้างสรรค์ ประกอบด้วยวัตถุดิบ 3 ชนิด คือ 1) ดินด่านเกวียน 60% 2) หทรายลำน้ามูล 30% และ 3) ดินขาว 10% และทดลองเผาในอุณหภูมิ 800-1,250°C ซึ่งมีความเหนียวที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการขึ้นรูปแบบแผ่นได้ดี โดยสีของเนื้อดินมีสีน้ำตาลแดงสดเมื่อเผาในอุณหภูมิต่ำ และเป็นสีน้ำตาลเข้มผิวเป็นมัน เมื่อเผาที่อุณหภูมิ 1,200°C ขึ้นไป เนื้อดินมีความแข็งแกร่ง สีสนสวยงามลักษณะของเนื้อดินมีความเป็นอัตลักษณ์ของดินพื้นบ้านอีสาน ที่มีปริมาณแร่เหล็กออกไซด์ปะปนและกระจายตัวอยู่ ซึ่งเหมาะต่อการสร้างสรรค์สอดคล้องกับแนวความคิดในการแสดงออก

- วิธีการขึ้นรูปผลงานจากแบบร่าง 2 มิติ ของผู้วิจัยที่เป็นการทับซ้อนของรูปแบบโครงสร้างและส่วนประกอบองค์ประกอบ เพื่อให้เกิดเป็นรูปทรง 3 มิติ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการวัดขนาดและคำนวณค่าเป็นตัวเลขที่แน่นอนในการปรับขยาย เพื่อให้เกิดความแม่นยำทั้งสัดส่วนและความสมดุล ทั้งนี้การเพิ่มส่วนแทรกขององค์ประกอบเนื้อหาและรูปทรงเพิ่มเติมจะอยู่บนพื้นฐานขององค์ประกอบโครงสร้างหลัก เพื่อเป็นจุดเสริมในมุมมองโดยรอบรูปทรง 3 มิติ และไม่เสียสมดุลของรูปทรง

- การเอนโกบนำดินสีและเคลือบสีสำหรับตกแต่งผลงาน ผู้วิจัยทดลองการใส่สีสำเร็จรูปทางเซรามิกและออกไซด์ให้สีโดยใช้หลักทฤษฎีเส้นตรง (Line Blend) ผลการ

ทดลองสามารถให้ค่าระดับโทนีสตัส โทนีสที่นุ่มนวล และและโทนีสเข้ม ได้ตามลำดับที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้ในการตกแต่ง ตามเรื่องราวและเนื้อหาของการแสดงออกตามจินตนาการของผู้วิจัยใช้ในการสร้างสรรค์

- การผึ่งแห้งด้วยการคลุมด้วยถุงเจาะรู และไม่ให้อากาศโกรก โดยสังเกตการแห้งตัวจากสีของเนื้อดินที่เปลี่ยนแปลงและความเย็นของพื้นผิวผลงานที่แตกต่างในส่วนต่าง ๆ โดยสัมผัสด้วยหลังมือตรวจสอบการแห้งตัว

- การเผาดิบ ใช้การขึ้นอุณหภูมิอย่างช้า ๆ 80°C ต่อชั่วโมงก่อนถึงอุณหภูมิ 573°C และค่อยปรับเป็น 100°C ต่อชั่วโมง จนเผาเสร็จในอุณหภูมิ 800°C และปล่อยให้เย็นตัวลงอย่างช้า ๆ

- การเคลือบสีผลงาน ผู้วิจัยเลือกใช้การทาเคลือบเป็นบางส่วน และอาจใช้วิธีการพ่นเคลือบบาง ๆ ร่วมด้วย ซึ่งจะให้ผลที่แตกต่างกัน

- ผลการเผาเคลือบสี ในอุณหภูมิ $1,200^{\circ}\text{C}$ ให้เคลือบสีที่สมบูรณ์เมื่ออยู่บนสีเอนโกบและบนผิวที่ผ่านการทาหรือพ่น ทำให้สีเอนโกบชัดเจนมากขึ้นจากการไม่เคลือบสี ทั้งนี้จะให้ผลของสีแตกต่างกันบ้างตามลักษณะของชนิดเตาเผาไฟฟ้า และเตาเผาชนิดแก๊ส (LPG) โดยเตาเผาชนิดไฟฟ้า เนื้อดินด้านเงียนจะให้สีแดงน้ำตาลและเตาเผาชนิดแก๊ส (LPG) จะให้สีน้ำตาลแดงที่เข้มดำกว่าเล็กน้อย ทั้งนี้ผู้วิจัยควบคุมให้อยู่ในบรรยากาศสันดาปสมบูรณ์ ทั้งนี้หากเผาในบรรยากาศสันดาปไม่สมบูรณ์ เนื้อดินที่ได้จะมีสีน้ำตาลดำมาก รวมถึงน้ำดินสีเอนโกบที่ทาไว้จะไม่เกิดสีที่ชัดเจนหรืออาจไม่เกิดสีขึ้นเลย

อภิปรายผล

ในการสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาด้านเงียน 3 มิติด้วยเทคนิคการเอนโกบน้ำดินสี ด้วยเรื่องราววิถีอีสาน เป็นการแสดงออกการสร้างสรรคเฉพาะตน ในเรื่องราว เนื้อหาต่าง ๆ ด้วยวิธีการตัดทอนรูปทรง รูปร่าง องค์ประกอบศิลป์ ทศนธาตุเชิงสัญญา ในรูปแบบกราฟิกที่มีความสอดคล้องกับหลักวิชาการ อ้างถึง (สุริยะ ฉายะเจริญ 2564) อธิบายหลักวิเคราะห์เชิงสังเคราะห์ จากองค์ความรู้เป็นข้อสันนิษฐาน การตีความความรู้ทางศิลปะขั้นสูง เป็น 3 ประการคือ 1) สหวิทยาการวิเคราะห์ 2) การรื้อสร้างทางความคิดและการสร้างสรรค์ 3) การตีความนัยแฝง โดยมีลักษณะวิธีคิดเพื่อการสร้างสรรค์ที่สนับสนุนผลงานสร้างสรรค์ ให้ผู้วิจัยสามารถแยกแยะองค์ความรู้เพื่อการเรียบเรียงเนื้อหาเรื่องราวในการแสดงออก ซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้ผลงานเกิดความเฉพาะตนด้วยแง่มุมและทักษะทางความคิดและเชิงปฏิบัติ ซึ่งการคลี่คลายตัดทอนรูปแบบ รูปร่าง รูปทรงและการสร้างสัญญาของผู้วิจัย ได้สอดคล้องกับกรรมวิธีของศิลปะป๊อปอาร์ตหรือศิลปะประชานิยม

โดย (ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์ 2553) และ (อารี สุทธิพันธุ์ 2526) ที่ให้คำจำกัดความว่า ป๊อบอาร์ต เป็นศิลปะขบวนการหนึ่งในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ราว ค.ศ.1955 ที่มีความเชื่อว่าศิลปะต้องสร้างความตื่นเต้น ฉับพลันทันใด แก่ผู้พบเห็น ศิลปะป๊อบอาร์ต จึงเป็นเรื่องราวที่ถ่ายทอดเกี่ยวข้องกับคนทั่วไป โดยเฉพาะเรื่องราวในสังคมปัจจุบัน เพื่อสะท้อนเรื่องราวที่เป็นปรากฏการณ์ได้ รวมถึงการใช้ศิลปะคิวบิสม์ที่เกี่ยวข้องกับมิติทางรูปทรงที่แฝงด้วยความหมายอย่างมีนัยในการแสดงออก ซึ่งเป็นอิทธิพลทางศิลปะที่สนับสนุนผลงานของผู้วิจัยในการแสดงออกด้านการนำเสนอเรื่องราวที่สำคัญ ที่น่าประทับใจ จากเนื้อหาเรื่องราวของความเป็นวิถีอีสานให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการถ่ายทอดรูปแบบที่แสดงออกด้วยการหาจุดเด่นของความเป็นอีสาน ที่คัดเลือกและวิเคราะห์สิ่งที่มีความชัดเจน บอกเล่าเรื่องราวในเชิงลึกที่มีนัยในตนเองมาใช้ในการสร้างสรรค์ ซึ่งได้สอดคล้องและสนับสนุนกับแนวคิดของ เกกิง พัฒโนภาส (ม.ป.ป.) อ้างถึง Brian Anthony Curtin (n.d.) ซึ่งเกี่ยวกับศาสตร์กับภาพแทนความในงานของศิลปิน มีสาระว่าด้วยหน้าที่ของภาษาที่เป็นกระบวนการสร้างความเข้าใจของแต่ละคน ที่ใส่รหัสไว้เพื่อเชื่อมโยงความเข้าใจที่ตรงกันได้

ด้านกระบวนการสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ได้ศึกษาเนื้อดินปั้นด้านเกวียน ที่ใช้ในการขึ้นรูปแบบแผ่น อ้างอิงรายงานผลการวิจัยของ (เด่น รักซ้อนและกานต์ สุรนนท์ 2558) ด้วยวัตถุดิบ 3 ชนิด 1) ดินด้านเกวียน 2) ทรายลำน้ามูล 3) ดินขาว พบว่าคุณสมบัติในการนำมาใช้ในการขึ้นรูปแบบแผ่นในระดับที่ดีมาก พบรอยแตกร้าวน้อย มีความเหนียวในระดับดี เนื้อดินมีความแข็งแรง ไม่ยุบตัว ในอุณหภูมิ 1,200°C

กระบวนการตกแต่งผลงานสร้างสรรค์ของผู้วิจัย ได้ศึกษาการเอนโกบน้ำดินสีจากผลการวิจัยของ (วัชรินทร์ แซ่เตีย 2555) โดยใช้ส่วนผสม 3 ชนิดคือ 1) ดินด้านเกวียน 2) ดินขาว และ 3) บอแร็กซ์ ซึ่งให้ผลดี มีความเรียบเนียน มีการเกาะตัวเมื่อแห้งก่อนเข้าเตาเผาในระดับดี และในอุณหภูมิ 1,200°C การเกาะตัวในระดับดีมาก มีสีครีมผิวด้าน สุกตัวพอใช้ เมื่อเคลือบสีทับได้สีสนที่เข้มมากขึ้นสอดคล้องกับ (ทรงพันธ์ วรรณมาศ 2545) เกี่ยวกับการใส่สารบอแร็กซ์ ในเนื้อดินเพื่อให้เกิดการสุกตัวของเนื้อดิน ซึ่งเป็นตัวเร่งการเกิดปฏิกิริยาการกลายเป็นแก้ว หากผสมอยู่ในเคลือบจะมีความมันวาวและคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง จึงมีผลทำให้สีสนของเอนโกบมีความสดใสมากขึ้นเมื่อมีเคลือบสีทับ

ข้อเสนอแนะ

1. การใช้แรงบันดาลใจเกี่ยวข้องกับวิถีวัฒนธรรมและความเชื่อความศรัทธาสามารถนำไปใช้ในการต่อยอดรูปแบบงานสร้างสรรค์ในผลงานลักษณะอื่น ๆ ได้หลากหลายเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวความสวยงามและความประทับใจในมุมมองที่แตกต่างในการสร้างสรรค์ ด้วยวิธีและเทคนิคต่าง ๆ ได้
2. การร่างแบบ 2 มิติ สำหรับการขึ้นรูปเพื่อปรับขยายตามสัดส่วน หรือเท่าแบบร่างในการขึ้นรูป ควรมีการร่างแบบในทุก ๆ ด้านของรูปทรง เพื่อสร้างความชัดเจนในการขึ้นรูปและการแสดงออก ซึ่งผลที่ได้จะมีความสมบูรณ์มากที่สุดตามจินตนาการที่สร้างไว้
3. การขึ้นรูปเครื่องปั้นดินเผาด้วยเทคนิคแบบแผ่น ควรวางแผนวิธีการขึ้นรูปอย่างเป็นลำดับ และพิถีพิถันในการตรวจสอบรอยต่อของประกอบส่วนต่าง ๆ ให้มีการยึดติดที่แน่น เพื่อป้องกันการหลุดและแตกร้าว ในส่วนที่เกิดจากรอยต่อประกอบ
4. การเอนโกบน้ำดินสี สามารถใช้แปรงหรือพู่กันด้วยเทคนิคการแต้มจุดถี่ ๆ โดยไม่ให้ทับซ้อนกันมาก ป้องกันความหนาที่อาจหลุดร่วงเมื่อแห้ง หรือการใช้แปรงหรือพู่กัน ด้วยเทคนิคการระบายกดเน้นและย่ำสีลงบนพื้นดิน โดยการหมุนวนหลายรอบ เพื่อให้เนื้อดินด้านล่างละลายขึ้นมาผสมกับน้ำดินสีเอนโกบเล็กน้อย จะส่งผลให้น้ำดินเอนโกบยึดแน่นบนพื้นผิวดิน ทั้งนี้รอยที่แปรงจากการระบายขึ้นอยู่กับลักษณะการระบายส่วนบุคคล รวมถึงสีของน้ำดินเอนโกบจะมีส่วนผสมของเนื้อดินผิวขึ้นมาอาจทำให้ค่าสีหม่นขึ้นเล็กน้อยแต่ดูกลมกลืนได้ดี
5. การเอนโกบน้ำดินสี สามารถทาหรือระบายได้เล็กน้อยหลังเนื้อดินแห้งหรือเผาติดมาแล้ว โดยควรทาให้บางและเรียบ ไม่ควรหนา อาจทำให้หลุดร่วงได้
6. การผึ่งแห้ง ควรใช้ถุงขนาดใหญ่กว่าชิ้นงานและควรเจาะรูระบายอากาศให้ชิ้นงานแห้งอย่างช้า ๆ โดยไม่ควรวางตากลมเพื่อให้แห้งเร็วจะส่งผลต่อการแตกร้าวและฉีกตัวตามรอยต่อของแผ่นโครงสร้างที่ประกอบไว้
7. การเผาดิบ ควรขึ้นอุณหภูมิอย่างช้า ๆ ไม่เกิน 60-80°C ต่อชั่วโมงจนถึงอุณหภูมิ 573°C และค่อยปรับเป็น 100°C ต่อชั่วโมงจนเผาเสร็จ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความหนาของเนื้อดินในการขึ้นรูป และผลงานควรมีการแห้งตัวสนิทก่อนนำมาเผาติดทุกครั้ง
8. การเคลือบ ควรทาหรือระบายเคลือบให้สม่ำเสมอหรือการพ่นเคลือบ ควรมีการพ่นที่มีขนาดรูพ่นที่เหมาะสมต่อความละเอียดของวัตถุเคลือบ ป้องกันการพ่นไม่ออกหรือหัวพ่นตัน และการพ่นไม่ควรหนาจนเกิดการหลุดร่วง หรือเกิดการร่นตัวของเคลือบหลังเผา

9. การเผาเคลือบผลงานในอุณหภูมิสูง ควรเลือกใช้เตาเผาที่เหมาะสมต่อพื้นที่ ขนาด ตำแหน่งการวางชิ้นงาน ลักษณะการนำเข้าเผา ชนิดของเชื้อเพลิง การวัดอุณหภูมิ การปรับแรงไฟ การกำหนดอุณหภูมิในการเผา และบรรยากาศในการเผา ซึ่งมีผลต่อการจัดการของผู้วิจัยและผลผลิตที่ได้จากการเผา

รายการอ้างอิง

- เด่น รักซ้อน และกานต์ สุรนนท์ . (2558). การพัฒนาเนื้อดินปั้นบ้านด่านเกวียนด้วย วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่น [รายงานการวิจัย]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล อีสาน.
- เถกิง พัฒโนภาษ. (ม.ป.ป.). สัมผัสศรัทธากับภาพแทนความ. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 15 มกราคม 2565. เข้าถึงจาก <https://www.arch.chula.ac.th/ejournal/files/article/qyYaZ1mab3Sun103124.pdf>
- ทรงพันธ์ วรรณมาศ. (2545). พจนะ-สารานุกรมเคมีภัณฑ์และวัตถุดิบที่ใช้ในงานเซรามิกส์. เชียงใหม่ : ไอบีม เพลส สตูดิโอ.
- มิวเซียมสยาม และสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ. (2565). พญานาค" ตามความเชื่อในศาสนาพุทธ และ ศาสนาพราหมณ์ และตามรอยความเชื่อ 3 สถานที่แห่งความศรัทธาของคนต่อพญานาคในไทย. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2565. เข้าถึงจาก <https://www.museumsiam.org/kmdetail.php?CID=200&CONID=5763>
- วัชรินทร์ แซ่เตีย, เด่น รักซ้อน และปอยหลวง บุญเจริญ. (2555). การพัฒนาและถ่ายทอด เทคโนโลยีการตกแต่งผิวดินด้วยเทคนิคสกาฟิโตบนเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน แก่ผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา ชุมชนด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา [รายงานการวิจัย]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- ศุภชัย สิงห์ยะบุศย์. (2553). ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก(ฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ : วาดศิลป์.
- สรเรณีย์ สันติธัญวงศ์. (2560). อิทธิพลทางสุนทรียศาสตร์ของคิวิสม์ที่มีผลต่อศิลปะ ยุคหลังสมัยใหม่. วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 39 (2), 127-158.
- สุริยะ ฉายะเจริญ. (2564). การจัดการองค์ความรู้การวิเคราะห์และการตีความผลงาน สร้างสรรค์สู่การผลิตผลงานวิจัยทางทัศนศิลป์และการออกแบบอย่างเป็นระบบ (Knowledge Mangement.KM). https://bkkthon.ac.th/home/user_files/post/post-1821/files/230565.pdf
- อารี สุทธิพันธุ์. (2526). ศิลปนิยม (3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

Denise Marray. (2018). **Saudi artists feature in Sotheby's '20th Century Art/Middle East' auction.** [Image]. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 9 มกราคม 2565. เข้าถึงจาก <https://www.arabnews.com/node/1287131/art-culture>.

Nadia Fauzia. (2020). **Pop Art : Andy Warhol, Pop Culture, and Art Commercialization.** [Image]. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2565. เข้าถึงจาก <https://indonesiadesign.com/story/pop-art>.